

PASMINSKA OBILJETJA I KARAKTERISTIKE UZGOJA PASA PASMINE ŠKOTSKI OVČAR

Terke, Ana

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of agriculture / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:619477>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-31**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Ana Terke

Preddiplomski stručni studij Zootehnika

**PASMINSKA OBILJEŽJA I KARAKTERISTIKE UZGOJA PASA PASMINE
ŠKOTSKI OVČAR**

Završni rad

Osijek, 2016.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Ana Terke

Preddiplomski stručni studij Zootehnika

**PASMINSKA OBILJEŽJA I KARAKTERISTIKE UZGOJA PASA PASMINE
ŠKOTSKI OVČAR**

Završni rad

Povjerenstvo za obranu završnoga rada:

Prof.dr.sc. Tihomir Florijančić, predsjednik

Doc.dr.sc. Ivica Bošković, mentor

Prof.dr.sc. Siniša Ozimec, član

Osijek, 2016.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	4
2. UZGOJ U HRVATSKOJ.....	5
3. OSOBINE ŠKOTSKOG OVČARA.....	6
4. IZGLED I GLAVNE KARAKTERISTIKE.....	6
4.1. Boja.....	8
5. GENETIKA	12
5.1. Izbor psa plemenjaka.....	12
5.2. Parenje.....	13
5.3. Graviditet	13
5.4. Štenjenje.....	13
6. SMJEŠTAJ	15
7. HRANIDBA.....	16
7.1. Hranidba skotnih kuja i kuja dojilja.....	17
7.2. Hranidba štenadi.....	17
7.3. Hranidba bolesnoga psa.....	18
8. ZDRAVLJE.....	19
9. ZAKLJUČAK.....	20
10. LITERATURA.....	21
11. SAŽETAK.....	22
12. SUMMARY.....	23
13. POPIS SLIKA.....	24
TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA.....	25

1.UVOD

Škotski ovčar je pasmina primarno uzgojena za pomoć pastirima pri čuvanju stada i tjeranje stoke. Dobar ovčarski pas mora znati nagonski kontrolirati veliku skupinu stoke, držati ju na okupu i čuvati, treba brzo shvaćati pastirove naredbe i biti dovoljno inteligentan da sam pokaže inicijativu. Vrlo su prikladni za svaku vrstu dresure i dobri su čuvari kuće i posjeda. Podrijetlo imena Collie ne može se odrediti, no postoje mnoge teorije. Po prvoj, ime Collie potječe od riječi ugalj (coal), a vezu predstavlja crna boja dlake koja je nekad bila prevladavajuća. Druga teorija pak povezuje ove ovčare s rasom ovaca „colleys“, a treća s riječju okovratnik (collar), na temelju bijelog okovratnika dlake. Poznato je kako su ovi psi naseljavali Veliku Britaniju, a naročito Škotsku još od 19. stoljeća. Postojali su u dvjema varijantama: kratkodlaka (Smooth Collie) i dugodlaka (Rough Collie). Prvi škotski ovčari bili su nešto manji nego danas, slični današnjem border koliju. Takva križanja pasa, pretežito s ruskim hrtom (borzoi), dovela su ih tijekom godina do današnjeg oblika. Izvorne boje škotskih ovčara bile su crna, trobojna i blue-merle. Godine 1868. pojavljuje se mužjak Old Cockie, žuto-bijele boje - tada senzacionalne, a danas (upravo zahvaljujući njemu) uobičajene za pasminu. Prvi službeni standard propisan je 1881. godine. U moderno doba, najveći porast popularnosti pasmina je doživjela zahvaljujući filmu „Lassie se vraća kući“ snimljenom 1943. godine prema istoimenoj priči Erica Knighta. Iako nekada pratitelj siromašnih pastira, danas ovaj pas uživa status jedne od najljepših pasmina na svijetu te ga se često može vidjeti na različitim izložbama pasa.

Slika 1. Štene od 4. mjeseca

Slika 2. Škotski ovčar od 13. mjeseci

2. UZGOJ U HRVATSKOJ

Milorad Pehaim je 1955. godine uveo iz Velike Britanije u Zagreb prvu škotsku ovčarku, tada staru devet mjeseci. Lissa of Ladypark (kod kuće zvana Flora) zadivila je laike i stručne kinologe. Na svom prvom izlaganju ocijenjena je odlično, nakon čega su uslijedili razni naslovi i priznanja, a 1959. proglašena je međunarodnim prvakom u ljepoti. Time je postala prvi škotski ovčar te prvi pas u Hrvatskoj s tom titulom! Detaljan članak o spomenutom Florinu uspjehu izašao je u časopisu "Moj pas" 1959. godine. Florino prvo leglo oštenjeno je 1. rujna 1958. godine pod uzgajivačnicom Panonska. Taj se događaj smatra početkom uzgoja škotskih ovčara u Hrvatskoj. Prvi voditelj uzgoja za škotske ovčare na našem području bio je kinološki sudac Radovan Korica. Zahvaljujući njegovim člancima i detaljnim izvještajima, početci hrvatskog uzgoja škotskih ovčara nisu ostali zaboravljeni. Godine 1959. Dinko Mendaš osniva uzgajivačnicu Hrvatska koja postaje jedna od najutjecajnijih na ovim prostorima. Uzgajivačnica je djelovala kroz tri desetljeća, a posljednje leglo uzgajivačnice Hrvatska oštenjeno je 1993. godine. Godine 1984. osnivaju se uzgajivačnice Arsiada Jadranke Smojver i Dennisay's Denisa Sabolića. Uzgoj su započele linijama Orankesee i Mamive.

Slika 3. Steadlyn Top That

Slika 4. Steadlyn The Proclaimer

Slika 5. Lissa of Ladypark – prvi škotski ovčar u Hrvatskoj

3. OSOBINE ŠKOTSKOG OVČARA

Tijekom 19. st. križanjem su nastala dva tipa škotskog ovčara: dugodlaki i kratkodlaki. Ranije jedinke ove pasmine bile su manji, sa širom glavom i njuškom. Danas postoje dva tipa škotskog ovčara: smooth collie (kratkodlaki) i rough collie (dugodlaki), mnogo popularniji. Riječ je o istoj pasmini koja se razlikuje tek po duljini krzna. Ovi su psi vrlo druželjubivi i inteligentni te vrlo brzo uče.

4. IZGLED I GLAVNA OBILJEŽJA

Klasifikacija: Pastirski psi i psi tjerači stoke

Zemlja porijekla: UK/Škotska

Težina mužjaka kreće se oko 20,5 – 29,5 kg i visine u grebenu od 56 – 61 cm, a težina ženke od 18 – 25 kg te visine od 51 – 56 cm. Karakteristična „lisičja“ njuška, inteligentne oči te bijeli ovratnik daju ovom psu crtu elegancije. Tijelo je čvrste građe, s dubokim i širokim grudnim košem. Uši su male, nošene prema naprijed i poluspravne, dok su oči

srednje velike, nošene ukoso i tamne kestenjaste boje. Prednje su noge ravne i mišićave. Rep je dugačak, u mirovanju nošen opušteno te blago zavijen u vrhu.

Glava i lubanja: karakteristike glave, koje su od prvorazrednog značaja, moraju se promatrati u skladu s veličinom psa. Gledano sprijeda ili sa strane, glava podsjeća na fino zatupljen klin, čistih, mekano ocrtanih linija. Lubanja je plosnata. Obje strane glave, od ušiju do kraja crnog nosa, postupno se i glatko sužavaju u klin, nema istaknutih obrisa kostiju obraza ili stisnute njuške. Gledano sa strane, linija glave i linija gubice položene su kao dva paralelna pravca jednake duljine povezanih blagim, ali zamjetnim prijelazom - stopom. Središnja točka između unutarnjih kutova očiju (što je centar pravilno postavljenog stopa) centar je ravnoteže duljine glave. Završetak je glatke, fino zaobljene njuške tup, nikad četvrtast. Donja je vilica jaka, čisto odrezana. Dubina glave od čela do donjeg dijela vilice nije nikad prevelika (preduboka glava).

Oči: vrlo važna odlika koja daje blagi izraz licu. Oči su srednje veličine (nikada premale) postavljene ponešto ukoso, bademastog oblika i tamnosmeđe boje, osim u slučaju blue merle pasa kod kojih su oči često plave ili šarene s plavim odsjajem. Izraz lica odaje veliku inteligenciju, sa živahnim, pozornim pogledom pri osluškivanju.

Uši: male, uho niti preblizu niti predaleko postavljeno jedno od drugoga na vrhu glave. Kad je pas opušten položene su unatrag, a u pozornom su stavu postavljene prema naprijed i nošene poluuspravno.

Usta: Zubi prilično veliki. Vilice snažne sa savršenim, pravilnim i potpunim škarastim zagrizom, što znači da gornji zubi tijesno preklapaju donje zube te da su postavljeni okomito u vilicu.

Vrat: mišićav, snažan, dug i lagano zaobljen.

Prednji dio trupa: plećka dosta koso položena i pod pravim kutom. Prednje noge ravne i mišićave, laktovi ne smiju biti postavljeni ni prema unutra ni prema van. Kostii umjereno jake i oble.

Tijelo: nešto duže u odnosu na visinu, leđa čvrsta, lagano zaobljena preko slabinama, rebra dobro pružena, duboka prsa, prilično široka iza plećaka.

Stražnji dio trupa: stražnje noge mišićavih butina, ravne i snažne u donjem dijelu, koljeno dosta savijeno. Došaplje čvrsto postavljeno i snažno.

Šape: ovalne, jastučići dobro ispunjeni.

Rep: dugačak, tako da seže najmanje do skočnog zgloba. Nosi se nisko kada je pas miran, ali s vrhom lagano savijenim prema gore. Može se nositi visoko kad je pas veseo, ali nikad iznad linije leđa.

Kretanje: kretanje je tipično obilježje ove pasmine. Zdrav pas nikada nema laktove izokrenute prema van, ali se kreće tako da prednje noge postavlja dosta blizu. Položaj je šapa izokrenut prema van, križanje nogu ili valjanje kukovima vrlo je nepoželjno. Stražnje noge, od skočnog zgloba do tla, moraju biti paralelne kada ih se gleda odostraga, ali ne preblizu postavljene. Kada se promatra sa strane, kreće se glatko. Stražnje su noge snažne s jakim potiskom. Poželjan je dosta dugačak korak koji mora biti lagan i ostavljati dojam kretanja bez napora.

Dlaka: prati liniju tijela, vrlo gusta. Pokrovna je dlaka glatka i tvrda na dodir, poddlaka je mekana poput krzna i vrlo gusta, tako da gotovo sakriva kožu; šal i griva vrlo su bujni, dlaka je na glavi i vrhovima ušiju kratka, ali prema korijenu je dulja i ima je više, prednje noge imaju duge zastavice, a stražnje su noge bogato odlakane iznad skočnog zgloba, dok je ispod dlaka kratka. Na repu je dlaka vrlo bujna.

4.1. Boja

Najmanje tri seta gena određuju boju škotskog ovčara. Prvi set kontrolira omjer feomelanina i eumelanina, drugim riječima, određuje hoće li pas biti sable ili trobojan. Drugi je merle faktor. Treći kontrolira količinu i poziciju bijelih oznaka. Postoje tri priznate boje: sable (žuto-smeđa), trikolor (trobojna) i blue merle (mramorastoplava).

Sable ili žuto-bijeli – Najpoznatija boja škotskog ovčara. Vjerojatno zbog filma Lassie. Spomenuta boja obuhvaća cijelu paletu te može varirati od svijetložute pa sve do crveno-smeđe boje.

Slika 6. Škotski ovčar sable boje

Trobojna – Označava crnu boju s bijelim oznakama na prsima, nogama i repu. Također, može imati i smeđe oznake na licu.

Slika 7. Trobojni škotski ovčar

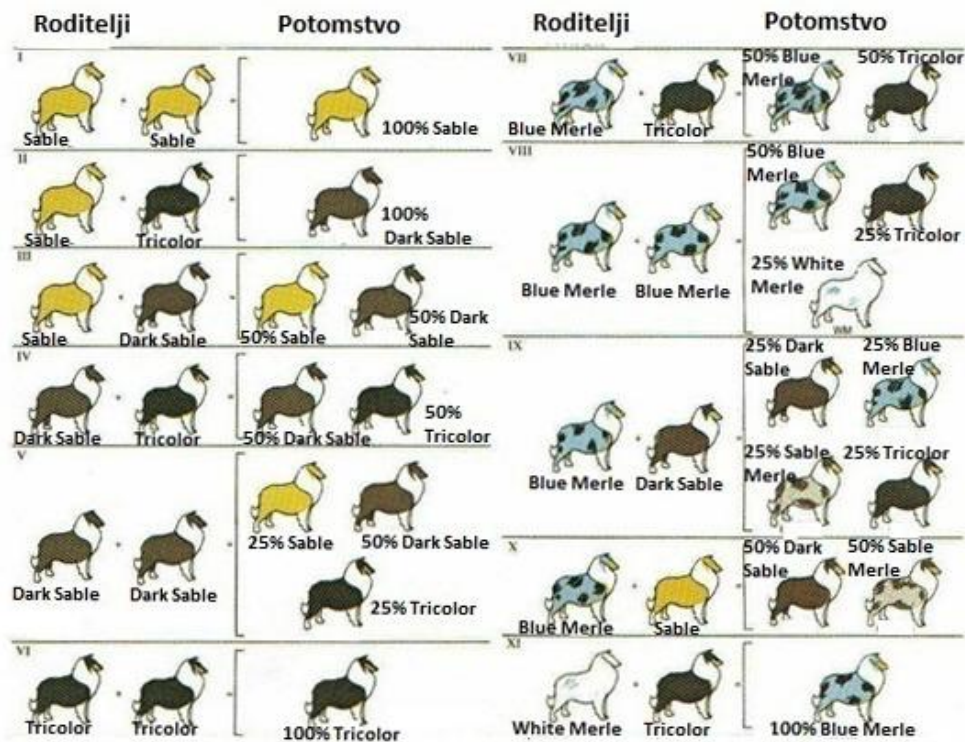
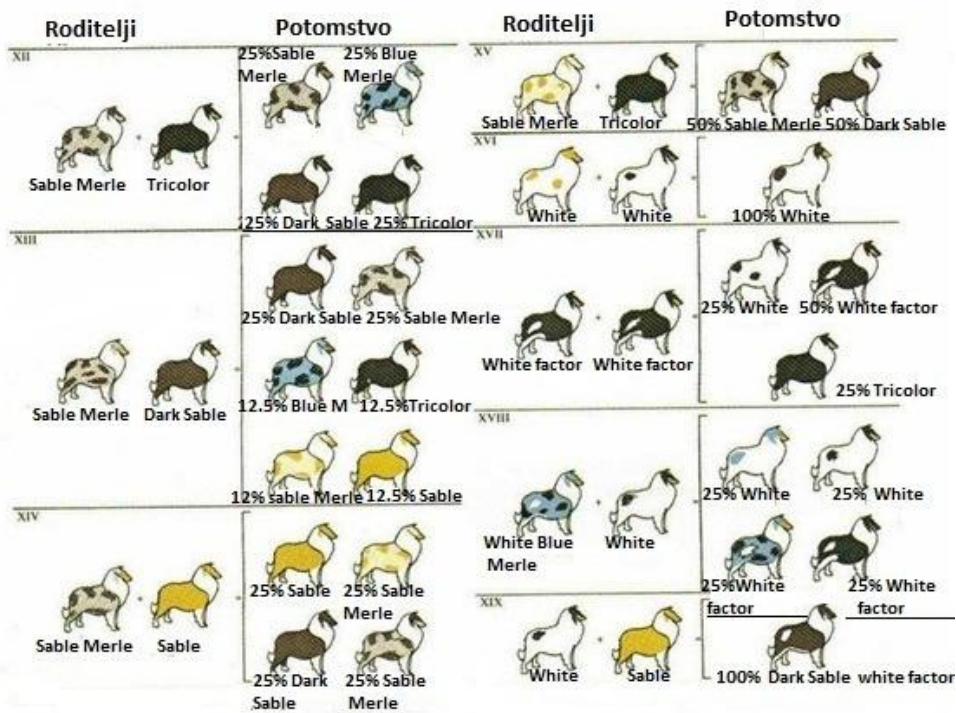
Blue merle – Najrjeđe zastupljena te ujedno i najmanje poznata boja krzna. Zapravo je riječ o crno-bijeloj boji krzna čiji je crni dio poprimio svjetliju nijansu. Dakle, ovo je krzno srebrnoplave boje. Jedina je boja krzna kod koje su dopuštene plave oči.

Slika 8. Škotski ovčar blue-merle boje

Bijele oznake: dlaka bilo koje gore navedene boje mora, u većoj ili manjoj mjeri, imati bijele oznake tipične za škotskog ovčara. Poželjne su sljedeće oznake - bijeli ovratnik, u cijelosti ili djelomično, bijela prsa, noge i šape, bijeli vršak repa. Na glavi i njuški može biti bijela lisa. Njuška je uvijek crna.

Moguće boje krzna:

Slika 9. Različite kombinacije parenja i moguće kombinacije boja kod škotski ovčara

5. GENETIKA

Genetika je znanost koja proučava nasljedne osobine, tj. način njihova prenošenja s roditelja na potomke. Genetske osobine su trajne, dok se fenotipska obilježja mogu mijenjati pod utjecajem raznih čimbenika, kao što su hranidba, smještaj te svjetlost. Gen je osnova nasljednoga materijala koji se nalazi u reproduktivnim stanicama unutar kromosoma. Svaka vrsta odlikuje se karakterističnim brojem kromosoma u paru. Dakle, psi imaju 78 kromosoma od kojih je 39 od svakog roditelja. Isto tako, genetika pomaže otkloniti prirodne defekte u pasa, kao što je, primjerice, displazija kukova. Prije nego što se čovjek upoznao s genetikom, uzimao je najbolje jedinke određene vrste te ih međusobno pario, što predstavlja neprirodnu selekciju pasa. Takva je selekcija rezultirala mnogim današnjim vrstama. U svrhu stvaranja što boljih potomaka, za parenje se rabe najkvalitetnije jedinke. Također, u kinološkim savezima za to postoji evidencija u kojoj se nalaze svi relevantni podatci.

5.1. Izbor psa – plemenjaka

Ako je riječ o reprodukciji pasa, najvažniji je izbor mužjaka i ženke. Osnovno pravilo glasi: „mužjak i ženka moraju se približiti što je više moguće tipu pasmine i standarda“. Prilikom izbora roditelja mora se obratiti pozornost na njihovu dob. Premladi psi neće biti korisni i dobri za štenad. Škotski ovčar spreman je za reprodukciju u dobi od 8 mjeseci, ali se parenje nikako ne preporučuje. Razmnožavanje je najprikladnije kada je pas navršio godinu i pol dana. Prema hrvatskim kinološkim propisima, optimalna je dob za početak parenja 18 mjeseci. Za plemenjaka je potrebno izabrati lijepog, zdravog i mladog psa. Nužno je pažljivo ga pregledati kako bi se ocijenilo njegovo zdravstveno stanje, držanje i izgled. Također, nužno je provjeriti rodovnike te steći uvid u sve podatke o roditeljima. Izuzev toga, korisno je napraviti i progeni test kako bi se uočila svojstva njihovih potomaka. Pas koji nije upisan u rodovnu knjigu može se pariti, ali se njegova štenad ne može legalizirati. Postoje tri metode parenja, a to su: parenje u čistoj krvi, linijsko parenje te uzgoj u srodstvu. Prilikom parenja u čistoj krvi, pas i kuja ne smiju imati zajedničke pretke u posljednjim trima generacijama. To se smatra najčešćom metodom uzgoja. Za linijski uzgoj biraju se mužjak i ženka koji u 3. generaciji imaju zajedničke pretke. Za uzgoj u srodstvu rabe se psi koji su u najužem srodstvu. To je metoda koja se rabi kako bi se kroz nekoliko generacija fiksiralo neko poželjno svojstvo. Takav je uzgoj istovremeno i

najdelikatniji. Zahtijeva najviše pažnje u svrhu isticanja dobrih osobina, ali ne i loših. Navedena metoda uzgoja dovodi do depresije u uzgoju.

7.2. Parenje

Ciklus ženke najčešće započinje u njezinu 9. mjesecu starosti. Nije preporučljivo pripustiti joj u prvom ciklusu, nego pričekati drugo odnosno treće tjeranje. Početak sljedećega ciklusa čeka se šest mjeseci. Ciklus započinje krvavim iscjetkom iz rodnice. Kada to nastupi, potrebno je zabilježiti kako će biti spremna za parenje unutar 14 dana, što može varirati. Kuja je spremna za parenje kada je iscjedak izgubio crvenkastu boju. U početku tjeranja ženka je uznemirena, često mokri i pije vodu. Rodnica izlučuje sluz jakoga mirisa kojom kuja privlači mužjaka. Spremnost ženke za parenje može se provjeriti pritiskom na stražnji dio tijela, a tada će kuja pomaknuti rep u stranu. Ženka se uvijek mora voditi na parenje k mužjaku, a ne obratno. Ako je oplodnja uspješna, iscjedak i otečenost vulve naglo prolaze, a ako je bila neuspješna, navedeni se simptomi povlače tek za sedam do osam dana.

7.3. Graviditet

Nakon oplodnje započinje graviditet koja traje oko dva mjeseca. Preduvjet za nastanak šteneta veliki je napor kojemu je kujin organizam izložen, stoga je neophodno pružiti joj osobitu pažnju. Kuja treba izbjegavati velike napore, a istodobno ne smije biti lišena kretanja. Kujine mliječne žlijezde oteknu, zbog čega joj je potrebno više hrane i vode. Četrdeset i pet dana nakon oplodnje štene se može osjetiti laganim pritiskom na kujinu trbušnu šupljinu. Za vrijeme trudnoće, kuju ne treba kupati.

7.4. Štenjenje

Najmanje tjedan dana prije štenjenja potrebno je pronaći mjesto na kojemu bi se kuja trebala ošteniti te ju naučiti da ondje boravi. Kuja će prije poroda biti uznemirenija nego inače. Prvi simptomi poroda vidljivi su kada kuja počne trgati papir pokušavajući sagraditi gnijezdo, a temperatura joj se spusti za oko jedan stupanj. Kuja od svoga vlasnika zahtijeva određenu vrstu sigurnosti.

Nakon što prvo štene izađe, a porod se odvija normalno, za izlazak drugog šteneta potrebno je oko tri minute, a ponekad i do sat vremena. Na taj način izlazi jedno po jedno štene. Normalno je da štene izlazi iz rodnice s prednjim nogama, zatim s glavom, a potom izlazi cijelo tijelo. Međutim, to nije uvijek pravilo pa se događa da štene izlazi van sa stražnjim nogama, što je popraćeno opasnošću od gušenja. U tom je slučaju potrebna intervencija veterinara. Suvremeni se uzgajivači koriste praškom kojim popraše štenad nakon što su odstranili posteljicu. Pribor koji bi svaki uzgajivač trebao imati sastoji se od: dovoljnog broja novina i ručnika, gumenih rukavica, malih tupih škara za rezanje pupkovine, termometra, svjetiljke, velike posude te vage za vaganje štenaca. Nakon što je porod završio, a štenci su suhi, vraća ih se kuji kako bi sisali. Ostatci pupkovine na štencima ubrzo se osuše i otpadnu.

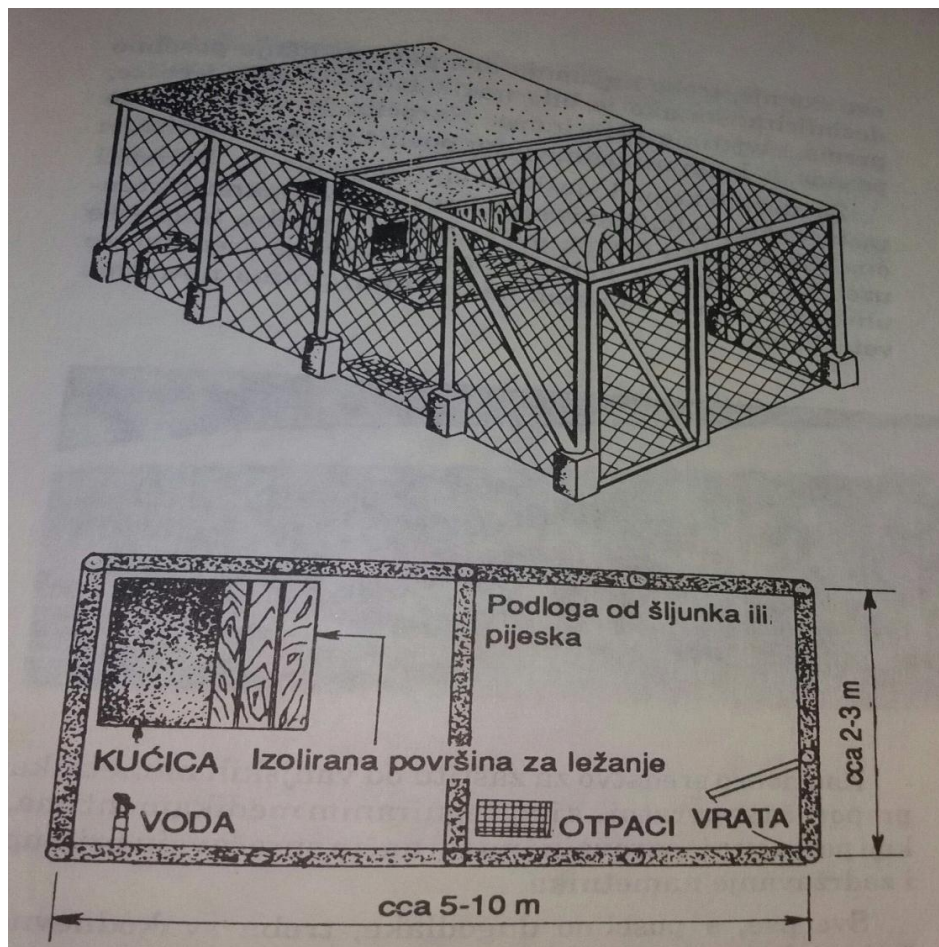
Slika 10. Kuja sa štencima starosti dva tjedna

Slika 11. Kuja sa štencima starosti mjesec dana

6. SMJEŠTAJ

Kada štenad prestane sisati, smješta se u posebne boksove koji moraju biti dovoljno prostrani da bi se psi mogli neometano razvijati. Boksovi i kućice u njima moraju dobivati dovoljno sunčeve svjetlosti te imati zaštitu od kiše i jakoga vjetra. U kavezu je potrebno osigurati dovoljno pitke vode tijekom cijeloga dana. Sljedeća je fotografija prikaz odgovarajućega boksa:

Slika 12. Izgled kaveza

U boksovima je potrebno održavati higijenu i čistiti ih barem jednom dnevno. Kućicu u boksu nužno je temeljito očistiti jednom mjesečno. Kućica se rastavi, temeljito opere i dezinficira. Vrlo je važno oprati posude za hranu nakon svakog obroka.

7. HRANIDBA

Hrana je psu potrebna za rast, razvoj i druge fiziološke potrebe. Hrana za pse trebala bi biti raznovrsna te sadržavati sve komponente potrebne za razvoj i regeneraciju mišića, kostiju i drugih organa. Psima je uz mesnu hranu potrebna i određena količina biljne hrane. Hrana za pse treba sadržavati organske i anorganske tvari. Organske su tvari masti, proteini i ugljikohidrati. Anorganske tvari sastoje se od vitamina, minerala i vode.

MASTI - Masti su koncentrat energije i imaju ulogu u prijenosu vitamina. U dnevnim potrebama psa trebale bi biti zastupljene s od 5% do 20% ovisno o kategoriji, starosti i radnim potrebama psa.

PROTEINI – Proteini služe za izgradnju organizma.

UGLJIKOHIDRATI – Ugljikohidrati služe za skladištenje energije te igraju važnu ulogu u obrani protiv bolesti i održavanju normalne plodnosti životinje. Dnevna količina ugljikohidrata može biti do 75%

VITAMIN A – Vitamin koji pospješuje rast i štiti kožu. Također, pomaže pri obrani organizma od bolesti.

VITAMINI B SKUPINE – Sudjeluju u izmjeni masti, ugljikohidrata i proteina u organizmu.

VITAMIN D – Djeluje na apsorpciju kalcija i fosfora te suzbija pojavu rahitisa.

VITAMIN D – Ima jako važnu funkciju u održavanju plodnosti kod pasa. Djeluje protiv pobačaja. Osim toga, sprječava mišićnu distrofiju.

MINERALI – Minerali služe za jačanje organizma. Previše minerala može dovesti do toksičnog učinka.

VODA – Voda pomaže pri probavi i razgradnji hrane, prenosi hranjive sastojke, također izbacuje štetne tvari iz organizma. Iznimno je važna sastavnica prehrane.

7.1. Hranidba skotnih kuja i kuja dojlja

Skotnim kujama i kujama dojljama potrebna je hrana bogata bjelančevinama i mineralnim tvarima, a naročito kalcijem. Na početku graviditeta kuji se daje 32 grama suhe hrane na jedan kilogram. Količinu obroka potrebno je povećavati u skladu s napredovanjem graviditeta. Petnaest dana prije okota plod ubrzano raste, stoga je potrebno oko 25% više hrane. Ako se želi dobar pomladak, mora se voditi računa o kvaliteti hrane što se daje skotnoj kuji. Kuja će biti dobra dojlja samo ako joj se osigura pravilna i dostatna prehrana. Kuje dojlje imaju znatno veće potrebe za hranom od skotnih kuja. Kujina je proizvodnja mlijeka maksimalna, za što koristi mnogo proteina i energije. Hrana skotnih kuja te kuja dojlja mora biti raznovrsna te pritom sadržavati mnogo proteina, škroba, kalcija, fosfora te vitamine A, D i B kompleksa. Dojlju je najbolje hraniti tri puta dnevno. Kuje se tijekom dojenja nikada ne udebljaju. Kada štencima počnu rasti zubi, kuja ih sama odbije. Na dan odbića kiju uopće ne treba nahraniti. Dan nakon odbića kuji treba dati samo četvrtinu uobičajenog obroka, treći dan polovinu, četvrti dan 75%, a peti dan cijeli uobičajeni dnevni obrok. Tako se mliječne žlijezde polako zasuše.

7.2. Hranidba štenadi

Prvih dvadeset dana štenetova je jedina hrana majčino mlijeko. Kolostrum je obavezno dati štenetu da ga posije jer mu daje pasivni imunitet. Kolostrum se luči samo prvih nekoliko dana. Kolostrum ima boju krvnog seruma i ljepljive je konzistencije. Kolostrum štiti štene od svih bolesti. Štene treba posisati kolostrum od vlastite majke. Štenad treba sisati najmanje tri tjedna, a zatim je potrebno uvesti krutu hranu. Time će se znatno rasteretiti kiju. Štenad je potrebno postupno odvajati od sisanja. Kada im počnu rasti zubi, kuja ih sama tjera od sebe jer ju počinju gristi. Štenetu je svojstven brz rast, a zbog čega mu je potrebna hrana bogata proteinima, mineralima te ugljikohidratima. Potrebe štenadi za hranom tri su puta veće nego u odraslih pasa. Štene se mora pravilo hraniti jer štetu uzrokovanu lošom hranidbom nije moguće nadoknaditi. Štencima je potrebno davati četiri do pet obroka dnevno.

Slika13. Štene škotskog ovčara s 3 mjeseca starosti treba četiri obroka dnevno

7.3. Hranidba bolesnog psa

Hranidba bolesnog psa jednako je bitna kao i lijekovi. Dijagnozu postavlja stručna osoba. Prehranu bolesnog psa nužno je prilagoditi postavljenoj dijagnozi. Ako se radi o proljevu, pas ne smije konzumirati mlijeko ili začinjenu hranu. Voda koju pije mora biti prokuhana. Ako pas ne želi piti vodu, ona mu se mora prisilno uliti u usta jer će u protivnom dehidrirati. Isto vrijedi i za povraćanje. Kod zatvora, psu se treba davati jušno jelo od povrća jer pospješuje probavu. Kod bolesti jetre treba izbjegavati masnu hranu, a preporučuje se hrana bogata ugljikohidratima. Pri oboljenju bubrega treba izbjegavati sol.

8. ZDRAVLJE

Zdravlje je osnovni preduvjet da bi pas mogao normalno živjeti i obavljati određene funkcije. Ako psi nisu zdravi, svoje funkcije neće moći obavljati ili će ih obavljati površno. Pasmina, spol, dob, iskustvo i crte osobnosti – sve to utječe na način na koji pas reagira na neku ozljedu ili bolest. Da bi se moglo odrediti što se događa sa psom, bitno ga je dobro pregledati. Zdrav pas ima čiste i svijetle oči, njuška mu je vlažna i hladna. Desni su lagano ružičaste boje. Zadah mu ne zaudara. Treba biti dobrog raspoloženja i bez teškoća u kretanju. Dlaka mu je gusta i sjajna. Temperatura u rektumu treba biti od 38 do 39,2 °C. Bolestan pas ima ranice oko očiju, tužan pogled, suhu njušku. Iz njuške i očiju može se lučiti iscjedak. Može imati rane po tijelu, a dlaka može opadati. Pas ima poteškoće u kretanju, dok temperatura može biti snižena ili povišena. Na osnovi nekih simptoma dijagnoza se može postaviti, no najbolje je pozvati veterinara. Da bi se pas obranio od raznih bolesti, treba ga redovito cijepiti, čistiti od parazita i držati u higijenskim uvjetima. Pravilna prehrana i svakodnevna tjelesna aktivnost također pomaže borbi protiv bolesti.

9. ZAKLJUČAK

Škotski ovčar (*Canis lupus familiaris*) je bio prvenstveno pas za čuvanje stada, križanjem sa ruskim hrtom (borzoi) nastalo je današnji izgled psa. Karakteristični su po dugoj višebojnoj dlaci i „lisičjoj“ njušci. Vrlo su društveni i inteligentni psi, a također i dobri čuvari. Dobro se ponaša u okolini drugih pasa i djece, samo mu se treba pružiti mnogo aktivnosti da bi ga se zaokupilo, jer su to psi koji su vrlo sposobni i brzo uče. Imamo dvije vrste škotskih ovčara, a to su dugodlaki i kratkodlaki. Kod nas su priznate tri boje, a to su sable, trobojna i blue-merle. Najpoznatija od njih je sable, a to je engleski naziv za boju koja obuhvaća cijelu paletu nijansi od svijetlo zlatne do boja mahagonija ili zlatne osjenčane crnom. Životni vijek ovih pasa je 10 do 15 godina.

12. LITERATURA

Balać, Polak (1991.): Lov, lovački psi i oružje; Alfa, Zagreb

Browne, Gondrexon (1975.): Mala enciklopedija pasa; Prosvjeta, Zagreb

Fogle (2003.): Što je s mojim psom; Profil international, Zagreb

Millan (2011.): Šaptač psima; Algoritam, Zagreb

Saharov (1978.): Dresura pasa; Sportska knjiga, Beograd

<http://www.britanskiovcari.info/standard.php?pasmina=1>

<http://www.whitesnowflake.com/ovcar.php>

<http://www.mojaoaza.com/kategorije/psi/rase-pasa/skotski-ovcar-skotska-rasa>

https://hr.wikipedia.org/wiki/Dugodlaki_škotski_ovčar

psi-za-neznalice.com/oxwall/blogs/30

www.b92.net/ljubimac/psi.php?yyyy=2013&mm=10...id..

www.canis.hr/Default.aspx?bt=12

10. SAŽETAK

Škotski ovčar pripada u FCI skupinu I. gdje su smješteni svi ovčarski i stočarski psi. Iako je nekada bio korišten isključivo za pastirske poslove, danas je omiljen kućni ljubimac. To je vrlo okretan pas snažne konstitucije i dobrog zdravlja. Ima bademaste, tamne oči i šiljaste, polupoklopljene uši. Visina škotskog ovčara do grebena iznosi 55 – 60 cm za mužjake te 50 – 55 cm za ženke. Vrlo je nježan i ponaša se zaštitnički. Također je vrlo pametan. U Hrvatskoj su priznate tri nijanse krzna ove pasmine, a to su sable, trikolor i blue merle. U Americi je priznata i bijela boja. Dlaka škotskog ovčara zahtijeva pažnju, ali nije komplicirana i previše zahtijevna za održavanje. Potrebno je svakodnevno češljanje. Ova je pasmina dosta otporna na bolesti. Snažnom imunitetu pridonosi i prehrana, stoga treba osigurati pravilnu hranidbu psa. Psa je potrebno redovito cijepiti i čistiti od parazita.

11. SUMMARY

Collie belongs to the first group - sheep and herding dogs. Although it was once used exclusively for pastoral work, today he is popular pet. This breed is strong and very agile. It has almond shaped, dark eyes and pointed ears. Collie height is 55-60 cm. for males and 50 to 55 cm. for females. It is very gentle and protective. It is also very clever. In Croatia are recognized three shades of coat of the breed, such as sable, tricolor and blue merle. In America white color is also recognized. The fur needs attention but it is not complicated and too demanding for maintenance. It takes daily combing. This breed is quite resistant to diseases. Nutrition helps to build immunity ,therefore you should ensure proper nutrition for the dog. The dog must be regularly vaccinated and cleaned of parasites.

13. POPIS SLIKA

Slika 1. : Bo, osobna fotografija, lipanj 2012.

Slika 2. Bo, osobna fotografija, ožujak 2013.

Slika 3. : <http://www.britanskiovcari.info/cl.php?clanak=korica1&pasmina=1>

Slika 4 : <http://www.britanskiovcari.info/cl.php?clanak=korica1&pasmina=1>

Slika 5. : "Moj pas", listopad 1959.

Slika 6. Bo, osobna fotografija, listopad 2013.

Slika 7. : trikolor, <http://www.britanskiovcari.info/cl.php?clanak=boje&pasmina=1>

Slika 8. : blue merle, <http://www.britanskiovcari.info/cl.php?clanak=boje&pasmina=1>

Slika 9. : <https://www.pinterest.com/fabricfunk/dog-collies-color-genetics-health/>

Slika 10. : Kuja sa štencima, fotografija Jovane Šarić

Slika 11. : Kuja sa štencima, fotografija Andrije Jerevića

Slika 12. : preuzeto iz knjige, Balać, Polak (1991.): Lov, lovački psi i oružje; Alfa Zagreb

Slika 13. : Bo, osobna fotografija, ožujak 2012.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Poljoprivredni fakultet u Osijeku

Završni rad

PASMINSKA OBILJEŽJA I KARAKTERISTIKE UZGOJA PASA PASMINE ŠKOTSKI OVČAR

BREED FEATURES AND CHARACTERISTICS OF SCHOTTISCHE COLLIE DOGS

Ana Terke

Sažetak: Škotski ovčar spada u skupinu I ovčarski i stočarski psi. Iako je nekada korišten isključivo za pastirske poslove, danas je omiljeni kućni ljubimac. Ova pasmina je snažne konstitucije i vrlo je okretan. Ima bademaste, tamne oči i šiljaste, polupoklopljene uši. Visina škotskog ovčara do grebena iznosi 55 – 60 cm. za mužjake i 50 – 55 cm. za ženke. Vrlo je nježan i ponaša se zaštitnički. Također je vrlo pametan. U hrvatskoj su priznate tri nijanse krzna ove pasmine, a to su sable, trikolor i blue merle. U americi je također priznata i bijela boja. Dlaka škotskog ovčara treba pažnje ali nije komplicirana i previše zahtijevna za održavanje. Potrebno je svakodnevno češljanje. Ova pasmina je dosta otporna na bolesti. Snažnom imunitetu pridonosi i prehrana, stoga treba osigurati pravilnu ishranu psa. Psa je potrebno redovito cijepiti i očistiti od parazita.

Ključne riječi: škotski ovčar, zaštitnički, otporna na bolesti

Summary: Schottische Collie belongs to the first group - sheep and herding dogs. Although it was once used exclusively for pastoral work, today he is popular pet. This breed is strong and very agile. It has almond shaped, dark eyes and pointed ears. Collie height is 55-60 cm. for males and 50 to 55 cm. for females. It is very gentle and protective. It is also very intelligent. In Croatia are recognized three shades of coat of the breed, such as sable, tricolor and blue merle. In America white color is also recognized. The fur needs attention but it is not complicated and too demanding for maintenance. It takes daily combing. This breed is quite resistant to diseases. Nutrition helps to build immunity ,therefore you should ensure proper nutrition for the dog. The dog must be regularly vaccinated and cleaned of parasites.

Key words: Schottische Collie, protective, resistant to diseases

Datum obrane: